

SKAITYMO METODAS „PAGAUK KAMPA“

1 variantas. Užduotis iš tautosakos.

- Pateikto teksto prasmę paaiškinkite savais žodžiais.
- Stenkitės nekartoti tekste pasakytų žodžių, mintį formuluokite glaustai.
- Nebūtina išlaikyti pateikto sakinio konstrukcijos, gramatinių formų, pavyzdžiui, liepiamosios nuosakos.

Eil. nr.	Tekstas	Turinio paaiškinimas savais žodžiais. (Galimi atsakymai.)
1.	Nekask duobės kitam, nes pats įkrisi.	Kai žmogus kitam linki blogo, tai dažniausiai ir pačiam kažkas blogo nutinka.
2.	Daktarėlis į namus, vesk karvutę pro vartus.	Gydymas buvo labai brangus, dažnai žmogus buvo priverstas parduoti šeimos maitintoją – karvę, kad galėtų atsilyginti gydytojui.
3.	Auksas ir pelenuose žiba.	Geri, gražūs, brangintini dalykai matomi bet kokioje aplinkoje.
4.	Nevyk Dievo į medį.	Žmogus neturi skųstis savo gyvenimo nereikšmingais rūpesčiais ir taip rūstinti Dievą.
5.	Savam krašte ir tvoros žydi.	Gimtojoje šalyje ir patys paprasčiausi dalykai atrodo be galo gražūs ir malonūs.
6.	Sutinka pagal rūbą, palydi pagal protą.	Žmogus patraukia kitų dėmesį savo išvaizda, bet ji gali būti apgaulinga, nes pabendravus išryškėja vidiniai trūkumai ir nesinori su tokiu žmogumi būti.
7.	Tinginys ir kelią koja rodo.	Pasišaipoma iš žmogaus, kad jis tingi ranką pakelti ir padaryti kitam paslaugą.
8.	Obuolys nuo obels netoli rieda.	Tėvai ir vaikai yra panašūs: kaip elgiasi tėvai, taip dažniausiai elgsis ir vaikai.
9.	Mirk, vaikelį, arba doru žmogum būk.	Motinai geriau miręs vaikas nei nedorai gyvenantis vaikas./ Dora svarbiau už gyvybę.
10.	Akyse karvelis, už akių – vanagėlis.	Ironizuojamas žmogaus apsimetinėjimas: kai kiti mato, jis geras, švelnus, netgi baikštus, o kai nemato – piktas ir pavojingas.

Mokinių atsakymai (tušti langeliai rodo, kad tokio tipo atsakymų nebuvo)

Eil. nr.	Tekstas	Iš dalies suvokta teksto prasmė	Nesuvokta teksto prasmė	Teisingi mokinių atsakymai
1.	Nekask duobės kitam, nes pats įkrisi.	_____	_____	Nekenk kitam, nes pats sau pakenksi. Nedaryk kitam blogo, nes pačiam taip

				atsitiks.
2.	Daktarėlis į namus, vesk karvutę pro vartus.	_____	Jeigu tau daro gerai, atsakyk tuo pačiu. Jei daktaras ateina į namus, tai paslėpk visą savo turtą, nes jo neteksi. Kai liga puola, reikia iš karto kreiptis į gydytoją.	_____
3.	Auksas ir pelenuose žiba.	Blogam dalyke galima pamatyti gerą.	Aukso vertė išliks didelė. Kad ir kiek tave šmeiš, jei esi geras, tai toks ir išliksi.	Gėris ir tikras grožis matomas visada, net ir skurde.
4.	Nevyk Dievo į medį.	Kiek turi, tiek užtenka, nereikia norėti per daug.	Nenusižengti Dievo įsakymams. Nevartok Dievo vardo be reikalo.	_____
5.	Savam krašte ir tvoros žydi.	Savo namuose tau visada bus geriausia.	_____	Tėvynėj net ir paprasti dalykai gražesni nei kitur.
6.	Sutinka pagal rūbą, palydi pagal protą.	Kaip žmogus apsirengęs, nebūtinai atspindi vidų.	_____	Žmonės pirmiausia žiūri į išvaizdą, o tik paskui į asmenybę ir protą.
7.	Tinginys ir kelią koja rodo.	Tas, kuris tingi ką nors daryti, net ir nesistengia ką nors daryti.	Koks žmogus esi, taip tave lydės.	Tinginiui viskas sunku, kartais ir ranką pakelti.
8.	Obuolys nuo obels netoli rieda.	_____	Nuo problemos nepabėgsi.	Koks tėvas, toks ir vaikas.
9.	Mirk, vaikelį, arba doru žmogum būk.	Gyvenimas neilgas, tad reikia galvot, ką darai.	Gyvenime blogiu nieko nepasieksi.	Geriau mirtis nei eiti blogu keliu. Geriau mirti negu gyventi nuodėmingai.

10.	Akyse karvelis, už akių – vanagėlis.	Akyse doras, o už akių nedoras.	Nespręsk pagal žmogų iš išvaizdos.	Kai visi mato, žmogus geras, o kai nemato piktas.
-----	--	------------------------------------	---------------------------------------	--

Išvados

1. 9 klasės mokiniai pakankami gerai suvokia tautosakos tekstus (patarles).
2. Nesuvokta patarlė, kuri nesusijusi su jų gyvenimo patirtimi, reikalingas istorinis kontekstas.
(pavyzdžiui, „*Daktarėlis į namus, vesk karvutę pro vartus*“).
3. Iš dalies teisingų atsakymų yra maždaug tiek, kiek teisingų atsakymų.

Užduotis iš tautosakos 9-10 kl. mokiniams. Užpildykite lentelę.

- Pateikto teksto prasmę paaiškinkite savais žodžiais.
- Stenkitės nekartoti tekste pasakytų žodžių, mintį formuluokite glaustai.
- Nebūtina išlaikyti pateikto sakinio konstrukcijos, gramatinių formų, pavyzdžiui, liepiamosios nuosakos.

Eil. nr.	Tekstas	Turinio paaiškinimas savais žodžiais.
1.	Nekask duobės kitam, nes pats įkrisi.	
2.	Daktarėlis į namus, vesk karvutę pro vartus.	
3.	Auksas ir pelenuose žiba.	
4.	Nevyk dievo į medį.	
5.	Savam krašte ir tvoros žydi.	
6.	Sutinka pagal rūbą, palydi pagal protą.	
7.	Tinginys ir kelią koja rodo.	
8.	Obuolys nuo obels netoli rieda.	
9.	Mirk, vaikelį, arba doru žmogum būk.	
10.	Akyse karvelis, už akių – vanagėlis.	

SKAITYMO METODAS „PAGAUK KAMPĄ“

2 variantas. Užduotis iš lietuvių poezijos.

- Pateikto teksto prasmę paaiškinkite savais žodžiais.
- Stenkitės nekartoti tekste pasakytų žodžių.
- Mintį formuluokite glaustai.

Eil. nr.	Tekstas	Turinį paaiškinkite savais žodžiais. (Galimi atsakymai.)
1.	Ant žydro stiebo rytas kelia inkilą, Raudoną dėmę tarp žalių beržų. Henrikas Radauskas	Šviesėjančiame ryto danguje pro žalių beržų vainiką matosi kylanti raudona saulė.
2.	Ar aš kaltas, kad mano širdis Nenukalta iš šalto akmens? Maironis	Žmogus negali būti bejausmis, tai nepriklauso nuo jo valios.
3.	Lietuva, tėvyne mūsų, Tu didvyrių žeme, Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia. Vincas Kudirka	Didinga mūsų tėvynės istorija turi teikti lietuviui jėgų būti tokiam kaip praeities laikų didvyriai.
4.	Manęs dar nebuvo Alyvos žydėjo - - Manęs nebus jau - Jos vėlei žydės - Salomėja Nėris	Žmogaus buvimas šiame pasaulyje laikinas, trumpas, o amžinas gamtos ratas sukasi, kaip ir sukosi.
5.	Nės be trūso Dievs mus išmaityt nežadėjo. Kristijonas Donelaitis	Darbas yra gyvenimo prasmė, Dievo duota, todėl neginčytina tiesa: duoną turi užsidirbti.
6.	Gyvenimo knygą skaityk laps į lapą... Vincas Kudirka	Negalima švaistyti laiko veltui, gyventi reikia taip, kad nebūtų beprasmių, tuščių dienų.
7.	Mūsų dienos – kai šventė, Kaip žydėjimas vyšnios... Salomėja Nėris	Žmogaus gyvenimas yra labai gražus, bet trumpas.
8.	Tu pasėjai mano gyvastį, dangau, Bet aš čia, juodojoj žemėj išdygau. Vincas Mykolaitis – Putinas	Žmogus jaučia du pradus savyje – dieviškąjį (dvasinį) ir žemiškąjį (kūniškąjį).
9.	Pasaulis baigias, todėl reikia rašyti eilėraščius. Aidas Marčėnas	Ryškėjant pasaulio pabaigos ženklams, pasauliui einant į pražūtį, yra vienas išsigelbėjimas – kurti dvasines vertybes, grožį – tai yra poeziją.
10.	Neatimki, Dieve, iš manęs klydimą teisės, Noriu pats surasti tavo kelią. Vytautas Mačernis	Žmogus trokšta būti netobulas ir pats per klystkelius atrasti tikrąsias vertybes – Dievo kelią.

Probleminiai mokinių atsakymai.

Eil. nr.	Tekstas	Iš dalies teisingas suvokta teksto prasmė	Nesuvokta teksto prasmė
1.	Ant žydro stiebo rytas kelia inkilą, Raudoną dėmę tarp žalių beržų.	Ryte kylanti saulė.	Su kiekvienu gamtos pabudimu gimsta gyvybė.
2.	Ar aš kaltas, kad mano širdis Nenukalta iš šalto akmens?	Žmogus nekaltas, kad yra geros širdies.	Aš nekaltas, kad išgyvenu jausmus ir man rūpi.
3.	Lietuva, tėvyne mūsų, Tu didvyrių žeme, Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia.	Pasididžiavimas Lietuvos praeitimi.	<u>Nebuvo netinkamu atsakymu</u>
4.	Manęs dar nebuvo Alyvos žydėjo - - Manęs nebus jau - Jos vėlei žydės -	Nesvarbu, žmogus gimė ar mirė, bet kitų gyvenimas dėl to nesustoja. Yra dalykų, kurie nepriklauso nuo žmogaus egzistavimo. Gyvenimo trumpumas, trapumas.	<u>Nebuvo netinkamu atsakymu</u>
5.	Nės be trūso Dievs mus išmaityt nežadėjo.	Nes be darbo ir pastangų viskas sunkiai pasiekama. Kas nedirba, mielas vaike, tam ir duonos duoti nereikia.	<u>Nebuvo netinkamu atsakymu</u>
6.	Gyvenimo knygą skaityk laps į lapą...	Kiekvieną gyvenimo dieną nugyvenk prasmingai ir mokykis.	Džiaugtis kiekviena gyvenimo akimirka. Mėgaukis kiekviena gyvenimo akimirka. Neskubėk gyventi.
7.	Mūsų dienos – kai šventė,	Džiaugiamasi gyvenimu.	<u>Nebuvo netinkamu atsakymu</u>

	Kaip žydėjimas vyšnios...	<p>Žmogaus gyvenimas yra gražus, tačiau trumpas, todėl turi džiaugtis kiekviena jo akimirka.</p> <p>Gyvenimas yra gražus.</p>	
8.	Tu pasėjai mano gyvastį, dangau, Bet aš čia, juodojoj žemėj išdygau.	<p>Žmogui dangus suteikia sielą, o žemė materialų kūną.</p> <p>Žmonės sukuriami danguje, tačiau gyvena žemėje.</p>	<p>Norima pasakyti, kad žemėje yra blogai.</p> <p>Gyvenimas yra sunkus ir pilnas iššūkių.</p>
9.	Pasaulis baigias, todėl reikia rašyti eilėraščius.	<p>Pasaulyje lieka vis mažiau meno, todėl jį reikia puoselėti.</p> <p>Pasaulyje nieko neliko gražaus.</p>	<p>Žmogus miršta, o eilės išlieka amžiams. Pasaulį kankina naujosios technologijos, todėl reikia rašyti eilėraščius, norint išsaugoti senąją tvarką.</p> <p>Žmogaus gyvenimas visada baigiasi mirtimi, todėl reikia kažką palikti po savęs.</p> <p>Žmogus turi išlieti jausmus apie mirtį, agoniją.</p>
10.	Neatimki, Dieve, iš manęs klydimą teisės, Noriu pats surasti tavo kelią.	Tik klysdamas žmogus pasimoko iš savo klaidų.	Žmogus visą gyvenimą mokosi.

		Žmogus per klystkelių suranda tikrą kelią.	Žmogus nenori būti tobulas.
--	--	---	--------------------------------

Išvados

1. Dažniausiai mokiniai aiškina dalies teksto prasmę.
2. Rečiau mokiniai kuria kitą prasmę, įžiūri tai, ko nėra.
3. Aiškindami per daug apibendrina – mintis tinka keliems tekstams.
4. Vieno autoriaus mintį aiškina kito autoriaus (tautosakos) mintimi, neieško savų žodžių.
5. Teksto ištraukos prasmę mokinys geriau suvokia, kai žino skaitomo teksto ištraukos kontekstą.

Skaitymo užduotis iš lietuvių poezijos. Užpildyti lentelę.

- Pateikto teksto prasmę paaiškinkite savais žodžiais.
- Stenkitės nekartoti tekste pasakytų žodžių.
- Mintį formuluokite glaustai.

Eil. nr.	Tekstas/ teksto ištraukos (Po tekstu parašykite autorių)	Turinį paaiškinkite savais žodžiais.
1.	Ant žydro stiebo rytas kelia inkilą, Raudoną dėmę tarp žalių beržų.	
2.	Ar aš kaltas, kad mano širdis Nenukalta iš šalto akmens?	
3.	Lietuva, tėvyne mūsų, Tu didvyrių žeme, Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia.	
4.	Manęs dar nebuvo Alyvos žydėjo - - Manęs nebus jau - Jos vėlei žydės -	
5.	Nės be trūso Dievs mus išmaityt nežadėjo.	
6.	Gyvenimo knygą skaityk laps į lapą...	
7.	Mūsų dienos – kai šventė, Kaip žydėjimas vyšnios...	

8.	Tu pasėjai mano gyvastį, dangau, Bet aš čia, juodojoj žemėj išdygau.	
9.	Pasaulis baigias, todėl reikia rašyti eilėraščius.	
10.	Neatimki, Dieve, iš manęs klydimo teisės, Noriu pats surasti tavo kelią.	